

Socijalne zgodbe (Social Story) (po Gray 2010)

Socijalne priče (Social Story) (prema Gray 2010)

Dr.sc. Sanja Šimleša
s.simlesa@gmail.com

PRAKTIKUM ZGODNJE OBRAVNAVE – DRUŠTVO DOWNOV SINDROM SLOVENIJA;
28.3.2015

Što je socijalna priča?

- ✓ Socijalne priče su kratke priče pisane i prilagođene za djecu kako bi im pomogle razumjeti ponašanje i naučiti ih primjerenom ponašaju u socijalnim situacijama.
- ✓ Priče imaju posebno definiran stil i oblik. One opisuju situaciju u smislu relevantnih društvenih signala, perspektive drugih, a često i predlažu primjeren odgovor na ponašanje u određenoj socijalnoj situaciji .
- ✓ Socijalna priča opisuje situaciju, vještinu ili koncept prema 10 kriterija:

1. Za što se koriste?

- ✓ Za razvoj vještina svakodnevnog života (primjerice kako oprati ruke?), socijalnih vještina (kako tražiti pomoć?), smanjenje nepoželjnog ponašanja.
- ✓ Pomažu osobi da razumije kako i zašto se drugi ljudi ponašaju u određenim situacijama.
- ✓ Pomažu osobama da se nose s nepredviđenim situacijama i narušavanjem rutine.

1. CILJ

- Cilj socijalne priče je dijeljenje točnih informacija uporabom definiranog formata, "tona glasa" i sadržaja koji je opisan, smislen te psihički, socijalno i emocionalno siguran za osobu za koju se socijalna priča piše.

Ti imaš autizam. To znači da ćeš imati poteškoća tijekom igre i rada s drugom djecom.

Dijete koje ima autizam ponekad treba pomoć tijekom igre ili rada s drugom djecom.

2. Otkrivanje u dva koraka (two-step discovery)

Prikupljanje važnih informacija kako bismo:

- 1. unaprijedili razumijevanje osobe u odnosu na situaciju, vještinu ili poimanje situacije- primjerice osobe s autizmom percipiraju određene situacije drugačije od osoba urednog razvoja
  - 2. identificirali specifične teme i najvažnije informacije važne za sastavljanje priče
- Informacije prikupljamo od: roditelja, stručnjaka koji rade s djetetom, snimanjem ponašanja, opažanjem ponašanja, pretraživanjem interneta, razgovorom s osobom s teškoćom

3. Tri dijela i naslov

- Socijalne priče imaju strukturu koja uključuje naslov, uvod, razradu i zaključak.

“Moje ime je Luka.”

“Mama i tata znaju kako pronaći moju igračku. Zajedno ćemo razmisliti gdje bi mogla biti i potražiti je.”

“Ljudi mi mogu pomoći pronaći moju igračku”

4. Format

- Odnosi se na organizaciju i prezentaciju teksta i slika

Dob i sposobnost djeteta

- Mlađa djeca: 3-12 kratkih rečenica, izbjegavati zareze
- Starija djeca/osobe: 20 ili više rečenica

Ponavljanje, ritam i rima

- Posebno kod djece/osoba s PAS; koji vole rutinu i predvidljivost (primjerice: "Na igralištu, mogu se igrati na ljuljački, mogu se igrati na toboganu, mogu se igrati na konjiću...")
- Nije prikladno za sve osobe

4. Format

Uporaba slika/ilustracija

- Uporaba slika/ilustracija kako bi se potkrijepio smisao teksta
- Stvarni predmeti, fotografije, video snimke, crteži, ppt, grafovi, dijagrami...

5. Ton i rječnik

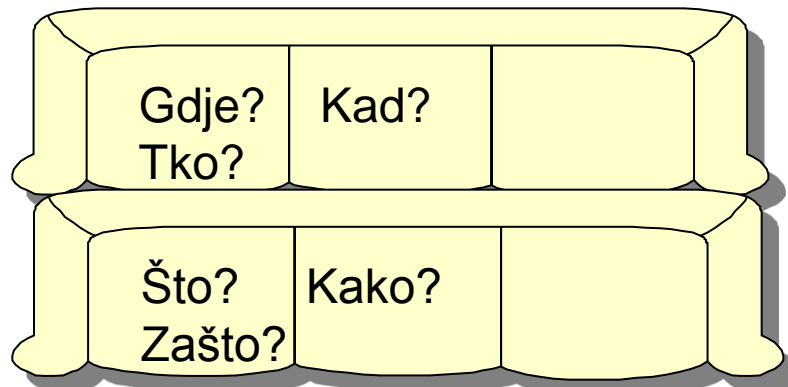
- Pisane u **prvom** ili trećem licu (ne u drugom)
- Pozitivan i smiren ton
- Obično sadašnje vrijeme
- Doslovno i točno kako bismo povećali razumijevanje (kod starije djece dozvoljena je uporaba metafora i analogija)
- Odabir preciznog rječnika

5.Ton i rječnik

Na odmoru, imam izbor. Mogu se igrati na toboganu.
Mogu se igrati loptom. Ili mogu odlučiti da se igram nečeg drugog.

6. Šest pitanja

- U socijalnim pričama odgovara se na 6 važnih pitanja:

7. Vrste rečenica

- Socijalna priča se sastoji od:

Deskriptivne rečenice

1. Tijekom godine ima mnogo neradnih dana.
2. Neki praznici traju dugo, a neki kratko.

Perspektivne rečenice

1. Mnogi ljudi misle da su iznenađenja zabavna.
2. Neki ljudi misle kako je pristojno malo pričekati prije negoli otvorimo poklon.

7. Vrste rečenica

Direktivne rečenice

1. Pokušat ću slijediti upute učiteljice.
2. Kada ja stignem, pokušat ću stati na kraj reda.

Kontrolne rečenice

I redovi za užinu i kornjače su vrlo spori.

7. Vrste rečenica

Afirmativne rečenice

Ponekad je učenik odsutan. *To je u redu.* Učitelj će mu pomoći da savlada i dovrši gradivo s tog nastavnog sata.

Nepotpune rečenice

Kada je vrijeme ručka, moj učitelj obično_____.

7. Vrste rečenica

Odaberite vrstu rečenica:

Deskriptivna rečenica

Perspektivna rečenica

Direktivna rečenica

8. Formula

Opisne (deskriptivne, perspektivne i afirmativne)

≥ 2

Direktivne/kontrolne

9. "personalizacija" socijalnih priča

- Prilagodba socijalne priče osobnim interesima, iskustvu, važnim odnosima i slično, osobe za koju se socijalna priča piše

10. Implementacija

When someone is hurting or annoying me I will:

1. Look at them.

2. Put my hand up in a 'stop' sign.

3. Say to the person, "Stop it, I don't like it."

4. If it doesn't work I will get help from a teacher.

Primjer:

I'm a young man

I'm growing up

Sometimes my
underarms will sweat
and feel wet

Sometimes they will
smell bad

Now I need to wash
with soap and water
every day

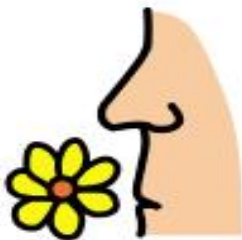
I dry off

I put on deodorant

It keeps my under
arms dry

Now I smell good!

I will put on deodorant
every day before
I put on clothes

Deodorant helps

Now it's part of my
daily routine

Primjer:

Primjer socijalne priče (Zašto se smijemo?)

- Većina ljudi voli osmjeh. Kada se ljudi smiju, usta im se otvore te im se vide zubi. Ukoliko se zubi ne vide, taj osmjeh se naziva smiješenje. Većinom, kada se netko smije, to predstavlja nešto lijepo.
- Osmjeh može značiti da mi je drago što te vidim.
- Osmjeh može značiti da se zabavljam.
- Osmjeh može značiti da sam sretan.
- Osmjeh može značiti da bih se želio igrati s tobom.
- Osmjeh također može imati i neka druga značenja.
- Većinom, kada se netko smije, to predstavlja nešto lijepo.

Primjer socijalne priče (Pomaganje drugima)

- Pomagati znači učiniti nešto za drugu osobu. Biti koristan je dobro i obazrivo.
- Ponekad ljudi traže pomoć. Majka me moli da joj nosim torbu. Ona treba moju pomoć. Ili, tata me pita pitanja vezana uz računalo. On treba pomoć.
- Ponekad ljudi trebaju pomoć ali je ne traže. Kada se to dogodi, lijepo je ponuditi pomoć.
- Ima mnogo načina na koje mogu biti koristan drugima.

Primjer socijalne priče (Čekanje u redu za užinu)

- U mojoj je školi mnogo prostorija. Jedna od njih zove se blagavaonica. U blagavaonici djeca obično jedu užinu. Djeca čuju zvono za užinu. Ona znaju da im to zvono govori da stanu u red pred vratima. Moramo stati u red da bismo bili poštteni prema onima koji najdulje čekaju. Kada pojedini učenici pristižu, staju na kraj reda. To je u redu. Kad ja stignem, pokušat ću stati na kraj reda. Djeca su gladna. Žele jesti. Nastojat ću mirno stajati dok ne dođem na red da kupim užinu. I redovi za užinu i kornjače su vrlo spori. Mojoj učiteljici će biti drago da sam tiho čekao.

Danas nisam bio u vrtiću. To je u redu.

Danas nisam bio u vrtiću. Moji roditelji kažu da je to u redu.

Brojni su razlozi zbog kojih djeca mogu biti odustna:

Dijete može biti bolesno te treba biti doma.

Dijete može ići liječniku ili zubaru.

Dijete može biti na putovanju s roditeljima.

Postoje i drugi razlozi zbog kojih djeca mogu biti odsutna.

Danas sam ja odsutan zato jer _____ . To je u redu. Moje tete će mi prenijeti što se dešavalo u grupi.

Djeca vole različite priče. To je u redu.

MOJE IME JE _____

JA IMAM _____ GODINA.

JA IDEM U VRTIĆ, A SKORO ĆU U ŠKOLU.

JA IMAM PRIJATELJE U VRTIĆU.

PONEKAD MOJI PRIJATELJI ŽELE PRIČATI O ZEMLJOPISU I IGRATI SE IGARA KOJE JA VOLIM.

PONEKAD MOJI PRIJATELJI NE ŽELE PRIČATI O ZEMĽOPIŠU I IGRATI IGRE KOJE JA VOLIM.

TO JE ZBOG TOGA ŠTO DJECA VOLE RAZLIČITE STVARI I RAZLIČITE PRIČE I IGRE.

KADA DRUGA DJECA NE ŽELE PRIČATI O ZEMĽOPIŠU I IGRATI IGRE KOJE JA VOLIM, TO ME PONEKAD RASTUŽI I NE ŽELIM SE VIŠE IGRATI S NJIMA.

POKUŠAT ĆU SE VIŠE PRIČATI S NJIMA O NEKIM DRUGIM STVARIMA I IGRATI SE S NJIMA NJIHOVIH IGARA, TAKO DA ĆU UVIJEK IMATI NEKOG S KIM SE MOGU IGRATI I PRIČATI.

TO ĆE MI POMOĆI ZATO ŠTO ĆE MOJI PRIJATELJI VIDJETI DA SE ŽELIM IGRATI S NJIMA I DA SAM DRAGA OSOBA.

ZBOG TOGA ĆE BITI SRETNI I MOJI PRIJATELJI, I MOJA MAMA I TETE U VRTIĆU.

Implementacija socijalnih priča

- ✓ Socijalne priče se pretežno upotrebljavaju za smanjenje nepoželjnih ponašanja kao i za unapređenje socijalnih vještina.
- ✓ Socijalne priče koje se koriste za smanjenje nepoželjnih ponašanja su učinkovitije od onih koje se koriste za poticanje socijalnih vještina.
- ✓ Socijalne priče koje opisuju jednostavna ponašanja su učinkovitije od onih koje opisuju složena ponašanja.
- ✓ Socijalne priče su učinkovitije ukoliko se pročitaju neposredno prije same situacije
- ✓ Socijalne priče su učinkovitije ukoliko sadrže i dodatne vizualne ilustracije

Implementacija socijalnih priča

- ✓ U socijalnim pričama uvijek pišite što bi osoba trebala napraviti, što je ciljano ponašanje, a ne ono što osoba ne bi trebala napraviti.
- ✓ U socijalnim pričama koristite riječi poput "ponekad", "obično".
- ✓ Izbjegavajte riječi koje bi mogle dovesti do tjeskobe i stresa kod osobe za koju je socijalna priča pisana